

Miljövännernas möte den 5 mars 2016

Mötet hölls på Sättersta Bygdegård och Per Folkesson, biolog på Länsstyrelsen, pratade om naturvårdsbränningar i Sörmland och speciellt den i sommar planerade bränningen i naturreservatet vid Fräkenkärret (Likstammens avrinningsområde vid Torpesta). Per Folkesson redogjorde för syftet med bränningar, vilka som är aktuella, hur de genomförs och vilka uppföljningar som görs. Pers utgångspunkt var sommarens bränningen av 13 ha vid Fräkenkärret.

Inom "Taiga"-projektet (www.life.taiga), ett EU-stött arbete under perioden 2015-2019, avser man att bränna 90 områden i Sverige men en sammanlagd yta av 2200 ha. EU-stödet används som ett bidrag till de medel som länsstyrelsen avsatt för bränning som naturvårdsåtgärd. I Sörmlands län kommer 7 bränningar att genomföras i 6 olika områden.

Syftet med bränningar i skogsområden är att söka efterlikna de naturliga bränder som i alla tider drabbat alla skogsområden långt före mänslikans inträde på scenen. Anledningen till att man vill åstadkomma sådana bränder är att en rad arter växter och djur gynnas, och faktiskt behöver bränder för att överleva. Hit hör en rad evertetrater (som insekter tex den sotsvarta praktbaggen), och växter som svedjenäva och brandnäve. I ved död utvecklas svampar tex brandskiktdyna, i vilken en rad småkryp lever. Flera fåglar gynnas också av bränder tex tretåig hackspett och spillkråka. Indirekt gynnas också älg och andra växtätare genom att bränder resulterar i ett rikligt uppslag av tall och löv. Under hela den post-glaciala tiden har skogarna i norra Eurasiens taigabälte påverkats av naturligt uppkomna skogsbränder. Forskningen har bl.a. visat att skogar inom Kalmar län sedan 1400-talet drabbats i medeltal vart 37:e år av skogsbränder. Fram till mitten av 1800-talet beräknas ca 1% av Sveriges skog drabbats av brand årligen. Nu för tiden är den siffran 0.016%.

Att ett område bränns avsiktligt kan endast ske om skötselplanen identifierat bränning som en del av den önskvärda skötseln. Före bränningen görs en rad överväganden vilka syftar till att göra bränningen säker och ändamålsenlig. Allmänheten ska informeras liksom brandförsvaret och luftfarten. Det är alltid svårt att avgöra på förhand exakt när en bränning ska ske eftersom den är helt beroende av lämpligt väder, låg fuktighet, stabil svag vind, och att det ska vara ordentligt upptorkat i skogen. Med hjälp av en lokal mobil väderstation som placeras i det aktuella området vid Fräkenkärret i början på sommaren, kommer man att avgöra de lokala förhållandena. De regionala och nationella prognoserna ger sedan övrig nödvändig information. Själva edandet har länsstyrelsen upphandlat från ett företag specialiserat på denna typ av naturvårdsåtgärder. Detta företag sköter det praktiska arbetet med egen personal. En rad årgärder genomförs före bränningen startar, för att förhindra att elden sprider sig. Bland annat använder man flera pumpar och långa slangar och bevattnar gränsområden som ska utgöra zoner till angränsande marker. Vid ändningen arbetar man med endfronten mot vindriktningen.

Vid den typ av skogsbränder som är planerade och genomförs av naturvårdsskäl avser man främst att bränna humuslagret. Det är sällan hela träd brinner. Genom att humuslagret eldas upp kommer som nämnts ovan såväl ovanliga växter som löv och tall att gynnas och skogen blir ljusare. En hel del rök kan bildas.

Per Folkesson fick en rad frågor och tackades med applåder och en flaska skumpa.

Olof